

SLOVENSKA ZVEZA ZA
JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE
IN TOBAKNO KONTROLO

NVO varujejo naše zdravje

E-NOVICE /Maj - Junij 2020

www.facebook.com/szotk
www.zadihaj.net
www.nvozdravje.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

MESTNA OBČINA MARIBOR

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM.

Vsebina:

- [novice mreže NVO za zdravje in ostale novice](#)
- [zanimive novice s področja zdravja in okolja po svetu](#)
- [napovednik dogodkov na področju zdravja in okolja](#)
 - [razpisi na področju zdravja in okolja](#)

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

• [Nacionalni simpozij ob Svetovnem dnevu bez tobaka 2020, 28.5.2020](#)

V četrtek 28.5.2020 ob 9h se je na daljavo odvil strokovno srečanje predstavnikov zdravstva in NVO ob obležju Svetovnega dneva brez tobaka - SDBT (WNTD). Dogodek je potekal preko spletno aplikacije Zoom. Letošnji simpozij je nosil naslov "Zaščitimo mlade pred manipulacijo industrije. Preprečimo rabo tobaka in nikotina med mladimi".

Poleg slovenskega predstavništva s strani NIJZ, Ministrstva za zdravje, NLZOH in nevladnih organizacij, so sodelovali še predstavniki Svetovne zdravstvene organizacije, Urada Združenih narodov za droge in kriminal, ter Finskega inštituta za zdravje in blaginjo.

SZOTK je s partnerstvom ddr. Timoteja Jagriča predstavila "Obdavčitev tobaka izdelkov". Uvodoma je Miha Lovše naznanil rezultate akcije "skritega kupca", potem pa pojasnil prednosti tobaka davka na prevalenco kajenja kot tudi na proračun države, pretekle izkušnje iniciativ SZOTK za spremembo zakonodaje, meta-analizo učinkov zviševanja trošarin na tobake izdelke, narejeno v okviru SZOTK, ter naslednje korake za doseg zvišanja davka. Ddr. Jagrič je nato strokovno, s podporo najnovejših študij, razložil smiselnost in vidike ukrepov obdavčitve tobaka izdelkov v okviru ekonomskega koncepta elastičnosti povpraševanja. V nadaljevanju je g. Lovše predstavil še Priporočila pri zdravljenju mladostnikov, zasvojenih z nikotinom, od 10 do 18 let.

Več informacij o predavanjih SZOTK na dogodku lahko pridobite preko e-mail naslova: info@zadihaj.net ;

in na spletni strani: <https://zadihaj.net/ensp-smernice-za-zdravljenje-zasvojenosti-z-nikotinom-uvodni-del/>

• [Sporočilo za medije, 31.5.2020](#)

Ljubljana, 28. maj 2020 – Vsako leto 31. maja obeležujemo Svetovni dan brez tobaka, ki je letos potekal pod geslom »Zaščitimo mlade pred manipulacijo tobake industrije. Preprečimo rabo tobaka in nikotina med mladimi«. Otroci, mladostniki in mladi odrasli so tisti, ki začnejo z uporabo tobaka in nikotinskih izdelkov. V Sloveniji po 25. letu praktično ne beležimo več začetkov kajenja, večina pa prvič kadil pred polnoletnostjo. Prav zato so otroci, mladostniki in mladi odrasli posebej pomembni za industrijo, saj brez pridobljenih novih generacij potrošnikov svojih izdelkov ta ne more biti uspešna. Industrija v času strogih zakonodajnih omejitev številnih marketinških aktivnosti izvaja različne pristope, da pridobi nove generacije potrošnikov. Letošnji Svetovni dan brez tobaka namenjamo ozaveščanju o delovanju industrije, razbijanju mitov in razkrivanju taktik, ki jih tobakna industrija usmerja na mlade s ciljem, da postanejo uporabniki tobaka in nikotinskih izdelkov ter predstaviti učinkovite programe za preprečevanje uporabe tobaka in nikotinskih izdelkov med mladimi. Za vse, ki pa so že uporabniki tobaka ali nikotinskih izdelkov pa želimo poudariti pomembnost opustitve kajenja, še posebej v času COVID-19. Kadilci so verjetno bolj dovzetni za okužbo z novim koronavirusom in imajo zvišano tveganje za težji potek COVID-19, česar pa ne moremo izključiti tudi pri uporabi drugih tobaka in povezanih izdelkov.

Več o tem najdete [tukaj](#).

• [Skupna izjava za Svet človekovih pravic Organizacije združenih narodov, 28.5.2020](#)

Za 44. zasedanje Sveta za človekove pravice OZN, ki poteka med 15.6. in 3.7.2020, je bila vložena Skupna izjava Akcije o kajenju in zdravju (ASH), Mednarodnega združenja za odgovornost, Misije Dhaka Ahsania, SERAC Bangladeš, Razvojnega združenja Šivi, Zveze za mednarodni nadzor raka (UICCA), nevladnih organizacij s posebnim posvetovalnim statusom, Mednarodnega združenja proti tuberkulozi in pljučnim boleznim, nevladne organizacije na seznamu (on Roster).

Generalni sekretariat je prejel to pisno izjavo, ki je bila razposlana v skladu z resolucijo Ekonomskega in socialnega sveta 1996/31, 28. maja 2020 in katere podpisnica je tudi SZOTK.

ASH želi štiriinštiridesetemu zasedanju Sveta za človekove pravice uspešno delo in iskreno upa, da bo pod vodstvom predsednice, ambasadorke Elisabeth Tichy-Fisslberger, Svet še naprej promoviral »pravico vsakogar, da uživa najvišji mogoči standard telesnega in duševnega zdravja«.

ASH želi spomniti, da je Svet za človekove pravice 23. junija 2017 sprejel Resolucijo HRC/RES/35/23 o »pravici vsakogar, da uživa najvišji mogoči standard telesnega in duševnega zdravja z implementacijo Agende 2030 za trajnostni razvoj«, spodbujajoč »države, naj delujejo v smeri polne uveljavitve ciljev trajnostnega razvoja in tako prispevajo k uresničitvi pravice vsakogar do najvišjega standarda telesnega in duševnega zdravja«, vključujoč Cilj 3.a za »krepitev uveljavitve Konvencije SZO o tobakni kontroli (FCTC) v vseh ustreznih državah«.

Tobak je še naprej vodilni svetovni razlog smrti, ki bi jih bilo mogoče preprečiti, na leto ubije več kot 8 milijonov prebivalcev ob tem pa stane svetovno gospodarstvo blizu dva odstotka svetovnega BDP. Med to doslej največjo pandemijo tobak, cigarete in dejavnosti tobake industrije povzročajo družbi še več nelagodja. Kot izjavlja SZO: »Kajenje tobaka je znan dejavnik tveganja za mnoge dihalne okužbe in močno povečuje tveganje za obolenja dihal. Pregled raziskav, ki so jih opravili strokovnjaki za javno zdravje in jih je predstavila SZO 29. aprila 2020, je pokazal, da kadilci v primerjavi z nekadilci bolj tvegajo, da se bodo pri njih razvile resnejše oblike covid-19. Covid-19 je nalezljiva bolezen, ki prizadene predvsem pljuča. Kajenje oslabi delovanje pljuč, zato se telo težje bojuje proti koronavirusu in drugim boleznim. Tobak je prav tako glavni rizični dejavnik za nenalezljive bolezni, kot so srčno-žilna obolenja, rak, obolenja dihal in sladkorna bolezen, zato ti ljudje veliko bolj tvegajo, da se pri njih razvijejo resne oblike KNB, če se okužijo s covidom-19. Raziskave, ki so na voljo, nakazujejo, da kadilci bolj tvegajo, da se pri njih razvijejo resna obolenja ali celo umrejo.«

Tobak, covid-19 in pravica do zdravja so nedvoumno povezani, zato je zdaj bistvenega pomena, da vlade poskrbijo za podporo tistim, ki želijo kajenje opustiti.

ASH z vsem spoštovanjem zahteva, da 44. zasedanje Sveta za človekove pravice in posledično Resolucij HRC ter procesov, ki zadevajo pravico vsakogar do najvišjega mogočega standarda telesnega in duševnega zdravja, pri uvajanju agende 2030 za trajnostni razvoj, upošteva naslednje:

- vpliv tobake epidemije na pravico do zdravja, saj slednja povzroči letno osem milijonov smrti in stroške v višini dveh odstotkov svetovnega BDP, kar ovira gospodarski in človeški razvoj;
- negativni vpliv uporabe tobaka na izid bolezni covid-19 pri kadilcih;
- vključitev dostopa do podpore opustitvi kajenja kot enega ključnih delov diskusije o Univerzalnem zdravstvenem kritiju;
- zahtevo po posebnem poročanju, ko gre za številne poti k polnemu udeležanju pravice vsakogar do najvišjega standarda telesnega in duševnega zdravja, ki naj spremlja napredek pri uveljavljanju Cilja 3.a Agende 2030 o trajnostnem razvoju, in ko gre za obveznosti držav, da se ozirajo na zahteve človekovih pravic pri nadzoru celotnega tobakega cikla od pridelave, predelave, trženja, distribucije, uživanja in posledic uživanja tobaka;
- poziv državam, naj pri poročanju o uvajanju pravice do zdravja v okviru sporazumov o človekovih pravicah zagotovijo informacije o ukrepih, ki so jih uvedle, in izzivih, s katerimi so se soočile pri uvajanju FCTC in zmanjševanju škode, ki jo tobak povzroča tem pravicam;
- predlagatelj vabi države, da vključijo svoje napore za nadzor nad tobakom, tako uspešne kot neuspešne, in vpliv teh prizadevanj na pravico do zdravja, kadar poročajo v okviru splošnih periodičnih pregledov;
- vabi države, ustrezna telesa Združenih narodov in regionalnih dejavnikov za zaščito človekovih pravic, agencije Združenih narodov in organizacije civilne družbe, da delijo z drugimi, kako je SZO FCTC pomagal napredku v smeri Agende 2030 za trajnostni razvoj na drugem medresorskem srečanju za dialog in sodelovanje na področju človekovih pravic in pri Agendi 2030 za trajnostni razvoj, izdani na podlagi HRC/RES/37/24 o promociji in zaščiti človekovih pravic in uvajanju Agende 2030 o trajnostnem razvoju.

Akcija za kajenje in zdravje ter naši partnerji čestitamo Svetu za človekove pravice za njegova prizadevanja, da vključi zavedanje o človekovih pravicah v Razvojno agendo 2030.

Leta 2017 je tobačni gigant Philip Morris International (PMI) stopil v stik z Danskim inštitutom za človekove pravice (DIHR), kvazi-vladnim telesom, da bi sodeloval pri podpori »načrtu za uvajanje človekovih pravic«. Tako je DIHR dobil dostop do PMI verige vrednot. Ob zaključku svojega dela je DIHR ugotovil: »Tobak globoko škoduje človekovemu zdravju, nobenega dvoma ne more biti, da sta proizvodnja in trženje tobaka nezdržljiva s človekovimi pravicami do zdravja. Vodilni principi Združenih narodov o poslovanju in človekovih pravicah zato zahtevajo prenehanje proizvodnje in trženja tobaka.«

Razvoj človeštva terja živahno uvajanje norm človekovih pravic. ASH in naši partnerji bomo še naprej podpirali Svet pri promociji človekovih pravic, zlasti pravico do zdravja, ki zadeva svetovno obolevnost in smrtnost zaradi tobaka. Hvala za pozornost.

Celoten dokument v izvorniku ter omenjene podporne organizacije k temu dokumentu najdete [tukaj](#).

• **Objava članka povzetka meta-analize elastičnosti povpraševanja po tobačnih izdelkih, 4.6.2020**

Na spletni strani EPHA (European Public Health Alliance) je bil 4.6.2020 objavljen članek o povzetku meta-analize elastičnosti povpraševanja po tobačnih izdelkih v 17. državah, izdelane v okviru SZOTK. V uvodu je predstavljena splošna ocena politike tobačne kontrole v Sloveniji ter zadnji uspehi na tem področju s pomočjo nevladnega sektorja. Slovenija se je, kar se sicer tiče točkovnega napredovanja na Lestvici tobačne kontrole (Tobacco Control Scale) med 36. državami, odrezala najboljše.

V članku je nadalje predstavljen kratek povzetek meta-analize ter njene ključne ugotovitve, ki so sledeče:

- zvišanje trošarine na tobačne izdelke bo povzročilo manjšo razširjenost kajenja v državi,
- zvišanje trošarine na tobačne izdelke v večini predstavljenih držav nakazuje na povečanje državnih prihodkov,
- trenutni in pretekli primeri davčne politike držav kažejo, da je učinkovita politika nadzora nad tobakom večinoma odvisna od rednega in občutnega trošarine na tobačne izdelke,
- pri zvišanju trošarine na tobačne izdelke so razpoložljivi podatki pokazali znatno zmanjšanje kajenja med mladimi in najstniki v 7. državah v različnih časovnih obdobjih politike tobačne kontrole, ponekod je celo prišlo do 50-odstotnega zmanjšanja razširjenosti kajenja (Kanada, Nemčija, Finska).
- povprečna ocena elastičnosti povpraševanja po tobačnih izdelkih v 13. evropskih državah (po konvencionalnem modelu) je pokazala negativno elastičnost -0,657, kar pomeni, da zvišanje trošarine prinaša več vladnih prihodkov, obenem pa upad razširjenosti kajenja v vseh starostnih skupinah.

V zaključku je naznanjeno, da je meta-analiza del širše iniciative za spremembo Zakona o trošarinah oz. zvišanja trošarinske stopnje na tobačne izdelke, pri čemer je izpostavljen trenutni manko glede določenih, za državo, specifičnih ekonometričnih podatkov, ki predstavljajo zadnji gradnik za izdelavo celovite študije, ki bo služila kot podpora predlogu spremembe zakona.

Več o tem najdete v izvorniku članka na: <https://epha.org/the-elasticity-of-demand-for-tobacco-products-in-slovenia-the-case-for-change/>

• **Udeležbe na "webinarjih" (spletni seminarji)**

Maja in junija je SZOTK aktivno sodelovala na naslednjih seminarjih.

EUPHA Webinar:

11.5.2020 se je izvedel "European Public Health Week: Tobacco control for public health", ki je kot spletna kampanja vključeval vrsto objav, ki so opozarjale na nadzor nad tobakom in njegovo ključno vlogo za javno zdravje. Poudarjeni so bili glavni ukrepi za nadzor nad tobakom, kot je npr. Obdavčitev tobaka, hkrati pa prikazani pomeni nadzora nad tobakom za trajnostni razvoj. Kampanja se je dotaknila tudi nadzora nad tobakom in tekoče pandemije COVID-19.

ASH Webinar:

14.05.2020, "The Impact of COVID-19 on the African American Community" webinar se je dotaknil človekove pravice do življenja in zdravja pri ranljivih in socialno šibkih družbenih skupinah, kot so člani afriško-ameriške skupnosti. Svojevrsten problem v tej skupnosti predstavlja povečano število uporabnikov aromatiziranih tobačnih izdelkov, predvsem mentolovih.

FCA Webinar:

- 25.5.2020 je potekal "FCA - Regulating Crossborder Tobacco Advertising" webinar, ki se je osredotočal na nove marketinške prijeme in taktike tobačne industrije skozi oglaševanje na raznih medijih. Med drugim so bili predstavljeni plačani oglasi, tobačna korporativna odgovornost, influencerji na družbenih omrežjih, slikovni prikazi ter rešitve spoprijemanja z le-temi.

Nordic Welfare Center Webinar:

- 2.6.2020 se je odvijal webinar na temo: "The effects of the corona pandemic on alcohol consumption, smoking and drug treatment services" na katerem so predavatelji predstavili stanje uporabe alkohola in kajenja v času COVID-19, ter napovedi za prihajajoče trende.

ERSeducation Webinar:

- 2.6.2020 na webinarju "Tobacco Exposed protecting youth from deceptive tobacco industry marketing" so predavatelji ob obeležju minulega Svetovnega dneva brez tobaka predstavili nevarnosti povečanja mlajše generacije kadilcev, predvsem uporabnikov elektronskih cigaret. Sledila je razprava panela iz raznih držav, kjer je sodelovala tudi predstavnica Slovenije.

[Nazaj na vrh](#)

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

• **Prepoved mentolovih cigaret v EU**

EU prepoved glede prodaje mentolovih cigaret je začela veljati 20. maja po sprejetju direktive 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES.

Regulacija arom je ena izmed glavnih sprememb tobačnih izdelkov, prodanih v 27 državah članicah Evropske unije in Velike Britanije, odkar je začela veljati direktiva o tobačnih izdelkih leta 2016, kot je bilo izjavljeno s strani Evropske komisije: »Cigarete in tobačni izdelki za zvijanje ne bodo imeli več značilnih oziroma izrazitih arom po mentolu, vaniliji ali pa sladkarijah, ki zakrijejo okus in vonj tobaka. V primeru izdelkov, ki bodo imeli več kot 3-odstotni tržni delež (primer mentol), bo prepoved začela veljati od 2020 naprej.« Cigare, cigari in snus so izzeti iz te prepovedi.

Prepoved velja za mentolove cigarete, pa tudi za kapsule, "click on", "click & roll", dvojne mentolove cigarete in tobak za zvijanje ("roll your own"), ki prihaja v istih vrečkah. Direktiva ne omenja papirjev za zvijanje in filtrov, ki imajo aromo po mentolu in ki jih prodajajo posebej. Ni možne prodaje do izpraznjenja zaloga mentolovih cigaret zaradi prepovedi od 20. maja 2020 naprej. Trgovci so tako lahko prodali njihovo zalogo do tega datuma.

Tobačna industrija je začela spodbujati svoje uporabnike, da začnejo uporabljati elektronske cigarete ali druge alternative, na katere direktiva nima učinka. Tobačni izdelki za segrevanje, tekočine z aromo mentola za elektronske cigarete ipd., kot tudi drugi tobačni izdelki brez nikotina, pa so izzeti iz te prepovedi.

Še eno zaskrbljujoče dejstvo je, da aromatizirani tobačni izdelki niso prepovedani v Švici in drugih obmejnih državah EU in to bi lahko spodbudilo tihotapljenje ali kupovanje nezakonitih tobačnih izdelkov z aromo mentola. Nedovoljeno trženje s tobačnimi izdelki je hud zločin in vse države članice se morajo zavzeti za boj proti temu.

Evropska mreža za tobak in preventivo kajenja (ENSP) bo skupaj z nacionalnimi člani in partnerji podprla in spremljala celotno implementacijo te prepovedi na aromatizirane tobačne izdelke na podlagi direktive 2014/40/EU.

Vir:

http://ensp.network/ensp-fact-sheet-series-2-2020-ban-on-menthol-cigarettes/?utm_source=BenchmarkEmail&utm_campaign=May_2020_WNTD&utm_medium=email

• **Andora je ratificirala Okvirno konvencijo za tobačno kontrolo**

Andora je 11. maja 2020 pristopila k FCTC in postala 182. pogodbenica FCTC. Kot mikro-država s 77,543 prebivalci, ki se nahaja na meji med Španijo in Francijo, izkazuje Andora slabe rezultate pri politiki tobačne kontrole. Po indeksu razvoja držav ima država zelo visoko stopnjo kajenja. Uporaba tobaka ubije na leto 100 državljanov ali enega na vsakih 7 smrti. Kajenje je dovoljeno v restavracijah in gostilnah, na zavojčkih cigaret ni zdravstvenih opozoril in pri trženju tobaka je le malo omejitev. Hkrati so cene cigaret precej nizke v primerjavi z njenimi sosednjimi državami, zaradi česar predstavlja leglo za izogibanje davka preko nakupov cigaret v trgovinah "duty-free", davčnih utaj in nezakonite trgovine. Nedavna raziskava je pokazala, da španski kadilci, živeči blizu Andore, pogosteje prečkajo državne meje, da kupijo cigarete, kot kadilci, živeči v drugih delih Španije. Zavojček najbolj prodane znamke cigaret stane v Andori 3,6 EUR, medtem ko v Španiji 5 EUR in Franciji 8 EUR. Država ima pestro zgodovino pridelave ("najbolj izrazit pridelek") in tihotapljenja tobaka. Tobačni izdelki so uvrščeni med najbolj izvozne izdelke v državi.

Z vključitvijo Andore v okvir FCTC in posledično svetovnega zdravstva bo to omogočilo civilni družbi in medvladnim organizacijam močnejšo sodelovanje z državo pri njenih kolektivnih težavah, s katerimi se sooča na področju epidemije rabe tobaka.

Viri:

https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtsd_no=IX-4&chapter=9&clang=en

<https://tobaccofree.org/2020/05/27/welcome-to-the-new-fctc-party-andora/>

• **[Avstralija je zmagala v sodnem sporu in ohranila enotno embalažo](#)**

Prapužne se velika sodna zmaga za javno zdravje in tobačno kontrolo ter velik korak nazaj za tobačno industrijo, ko je 9. junija Pritožbeni organ Svetovne trgovinske organizacije (WTO) s poročilom zavrnil pritožbi, ki sta ju vložili Dominikanska Republika in Honduras proti Avstraliji glede enotne embalaže.

Odločitev odbora je obeležila zaključek spora, ki se je začel 2012 z vložitvijo pritožb s strani Kube, Dominikanske Republike, Hondurasa, Indonezije in Ukrajine (ki je kasneje umaknila pritožbo).

»Ta odločba predstavlja pomembno zmago za globalno javno zdravje in pomeni velik korak nazaj za tobačno industrijo. Enotna embalaža je skladna z mednarodnimi trgovinskimi pravili, kot dela celovitega pristopa k nadzoru tobaka, ki štiti ljudi pred škodo, ki jo povzroča tobak,« je dejala dr. Adriana Blanco Marquizo, vodja sekretariata FCTC.

WTO in Okvirna konvencija za nadzor nad tobakom (FCTC) sta posredovali WTO odboru za odločanje skupno priporočilo povzetka, v katerem je bil pregled globalnega nadzora nad tobakom, povzete javnozdravstveni dokazi, na katerih temelji enotna oz. nevtralna embalaža, ter ustrezne določbe FCTC in njene smernice.

Ozadje zgodovine spora

28. junija 2018 je bilo razposlano poročilo odbora. Slednji je odločil, da je avstralska politika glede enotne embalaže skladna s pravili WTO.

Odziv na to poročilo je prišel s strani pritožbe Hondurasa na Pritožbeni organ. Ta pritožba je bila združena s pritožbo Dominikanske Republike v enotno pritožbo, ki je sedaj rezultirala v objavljeni odločbi pritožbenega organa. Kuba in Indonezija sta sprejeli odločitev odbora in tako umaknili pritožbi.

Z zavrnitvijo pritožbe Dominikanske Republike in Hondurasa je poročilo Pritožbenega organa WTO končno zaključilo sodne spore glede enotne embalaže Avstralije na WTO. Pravo Avstralije je vzdržalo domači sodni spor, zahtevek na podlagi mednarodne investicijske pogodbe in WTO izzive. Čeprav so nekatere druge države, ki so implementirale enotno embalažo, imele sodne spore s tobačno industrijo, ni nobenih drugih sodnih sporov glede enotne embalaže na WTO.

Na WTO je avstralski zakon o enotni embalaži bil izpodbijan predvsem zato, ker bi naj omejeval trgovino bolj, kot je potrebno za varovanje zdravja ljudi, in ker bi naj neupravičeno posegal v uporabo blagovnih znamk tobačnih podjetij glede embalaže. Te in druge zahtevke je odbor WTO zavrnil, pritožbe Dominikanske republike in Hondurasa pa so bile sedaj prav tako zavrnjene. Takšen izid spora se ujema s sodnimi spori in postopki v drugih državah, ki so tudi zavrnile zahtevke tobačne industrije glede enotne embalaže.

Pritožbeni organ WTO je potrdil:

- ugotovitve odbora, da je enotna embalaža Avstralije ustrezna in dejansko pripomore k ciljem zmanjševanja uporabe in izpostavljenosti tobačnim izdelkom;
- ugotovitve odbora, da enotna embalaža ni tržno omejena bolj kot je potrebno, da se z njo zagotovi cilj javnega zdravja; in
- da enotna embalaža ne »obremenjuje neupravičeno posebnih zahtev« uporabe blagovnih znamk v okviru trgovine, zato omejitve blagovnih znamk, ki izhajajo iz enotne embalaže, upravičujejo njihov prispevek k ciljem javnega zdravja.

Z odločbo Pritožbenega organa se je končno premostilo pravno oviro, ki jo je postavila tobačna industrija v prizadevanjih blokiranja ukrepa tobačnega nadzora. To pa sedaj pomeni, da lahko najverjetneje pričakujemo pospešitev implementacij enotne embalaže po svetu.

Sekretariat FCTC prepoznava pomembnost te odločitve za 182 članic FCTC tudi na realizacijo implementacije enotne embalaže na podlagi 11. člena FCTC, ki določa učinkovitost ukrepov pakiranja in označevanja, hkrati pa skladnost tega ukrepa s 13. členom FCTC, ki določa, da sprejmejo članice FCTC celovito prepoved ali omejitev oglaševanja, promocije in sponzorstva tobaka, ne da bi s tem kršile pravila WTO.

Vir:

<https://www.who.int/fctc/mediacentre/press-release/wto-landmark-legal-victory-tobacco-plain-packaging/en/>

• **[Izid knjige "Heineken v Afriki", »Neetične prakse alkoholne industrije niso zgolj problem tretjega sveta, temveč tudi slovenska realnost«](#)**

Izšel je dolgo pričakovani slovenski prevod knjige »Heineken v Afriki«, in sicer tudi s pomembno podporo nevladnih organizacij s področja javnega zdravja. Ob tem pozivamo Ministrstvo za zdravje, Vlado RS in Državni zbor RS k strožji alkoholni politiki v Sloveniji.

Ljubljana, 1. junij 2020 – Ob svetovnem dnevu staršev je pri Založbi UMco d.d. izšel dolgo pričakovani slovenski prevod knjige Olivierja van Beemna, nizozemskega raziskovalnega novinarja, z naslovom »Heineken v Afriki«. Gre za izjemno zanimivo in pomembno knjigo, ki zelo podrobno razkriva neetične strategije in prakse alkoholne industrije, v tem primeru velikega nizozemskega pivovarskega giganta Heineken na afriški celini. Dejstvo je, da neetične prakse alkoholne industrije niso zgolj problem tretjega sveta (kot je npr. Afrika), temveč je to na žalost tudi slovenska realnost. Odkar je spomladi leta 2015 Heineken napovedal »investicijski« vstop na slovensko tržišče in odkupil večinski delež obeh naših največjih pivovarn, so se namreč zgodili že trije poskusi spreminjanja alkoholne zakonodaje v škodo javnega zdravja (dva neuspešna in eden žal uspešen).

Več informacij o knjigi najdete [tukaj](#).

[Nazaj na vrh](#)

NAPOVEDNIK DOGODKOV S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA

• **[Znanstvena in strokovna mednarodna konferenca »ZDRAVJE DELOVNO AKTIVNE POPULACIJE«, 18.11.2020, Grand hotel Portorož](#)**

4. letna znanstvena in strokovna mednarodna konferenca "Zdravje delovno aktivne populacije" Fakultete za vede o zdravju Univerze na Primorskem bo potekala 18. septembra 2020 v Grand hotelu Portorož, v okviru projekta »Podaljševanje delovne aktivnosti in zmanjševanje odsotnosti z dela v KRZS – STAR-VITAL: Združeni ukrepi za vitalnost starejših delavcev«.

Program konference se bo osredotočil na zdravstvene probleme delovno aktivne populacije, predstavljene bodo aktualne študije na tem področju in novi pristopi, ki se uporabljajo v praksi. Rdečo nit konference bodo predstavljali aktualni problemi in izzivi na področju preventive in promocije zdravja, ki bodo obravnavani v sklopu različnih vsebinskih področij:

- ohranjanje in krepitev zdravja delovno aktivne populacije
- prehrana in hidracija delovno aktivne populacije
- uporaba IKT na področju zdravja delovno aktivne populacije
- fizioterapevtske in kineziološke priložnosti pri delovno aktivni populaciji

Vpogled v aktualne trende na omenjenem področju bodo podali vabljeni predavatelji iz vrst vidnejših in uglednih nacionalnih in tujih institucij.

Konferenca je namenjena strokovnjakom iz prakse, študentom, raziskovalcem, visokošolskim učiteljem, vodilnim kadrom v podjetjih in njihovim delavcem ter vsem, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo s področjem javnega zdravja in z njim povezanih strok. Konferenca bo potekala v slovenskem in angleškem jeziku.

Več o tem najdete [tukaj](#).

• **["Zdravo na zabavo", Otvoritev Magdalenskega parka, 8.7.2020](#)**

8. julija 2020 se bo ob odprtju podvoza na Ljubljanski cesti ob 15h pričela izvedba programa športnih in zabavišnih aktivnosti. Dogodek bo organiziran s strani SZOTK po principu NVO programa SZOTK "Zdravo na zabavo" in sofinanciran s strani Ministrstva za zdravje ter MOM. Z vzgojno-izobraževalnim geslom: "Endorfini namesto psihoaktivnih substanc!" bo dogodek namenjen predvsem otrokom in mladim iz okoliških stanovanjskih blokov in centra za mlade z manj priložnostmi (Pika - Dnevni center za mlade).

Vključeval bo aktivnosti po "street- art" in "urban- culture" principih, risanje začasnih (ali stalnih) talnih označb - gibalnih vaj ali iger ("ristanc", "raketa" ipd.) na utrjenih površinah v okviru igrišča. Urejeno bo ozvočenje in mikrofonija z DJ glasbeno spremljavo. Prikazane bodo vodene športne vadbe na košarkarskem igrišču in ob njem pod vodstvom športnega strokovnjaka. Izvedeno bo tudi tekmovanje v spretnostnem poligonu za vse generacije z nagradami za udeležbo. Najboljšim udeležencem pa bodo podeljene posebne nagrade sponzorjev (Hervis itd.).

• **[Znanstvena in strokovna mednarodna konferenca »Strategije za promocijo reproduktivnega zdravja: pregled stanja in izzivi«, 17.9.2020, UP FVZ, Izola, \(predavalnica 4, 3. nadstropje\)](#)**

Znanstvena in strokovna mednarodna konferenca "Strategije za promocijo reproduktivnega zdravja: pregled stanja in izzivi" Fakultete za vede o zdravju Univerze na Primorskem bo potekala 17. septembra 2020 na UP FVZ v Izoli, v okviru projekta PreconNet (»PRECONCEPTION HEALTH OF YOUTH, bridging the gap in and through education« v slovenskem prevodu »Reproduktivno zdravje mladih: s pomočjo izobraževanja nad primanjkljaj znanja«).

Konferenca je namenjena predstavitvi sodobnih pristopov na področju problematike učenja/poučevanja reproduktivnega zdravja, ki jih razvijamo v okviru projekta PreconNet. Konferenca bo organizirana na način, da lahko končni uporabniki, tj. vsi zdravstveni delavci, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko reproduktivnega zdravja (npr. medicinske sestre promotorko zdravja, babice, medicinske sestre v ambulanti družinske medicine, itn.), spoznajo model učenja/poučevanja problematike reproduktivnega zdravja in razvita orodja, ki jih bodo lahko neposredno vključili v svoje delo.

Konferenca je namenjena vsem zdravstvenim delavcem, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko reproduktivnega zdravja, študentom zdravstvene nege, babištvu in ostalih zdravstvenih smeri.

Konferenca bo potekala v angleškem jeziku.

Konferenca je financirana iz sredstev Erasmus+ KA2 (»Sodelovanje pri inovacijah in izmenjava dobrih praks«), udeležba na konferenci je BREZPLAČNA.

Več o konferenci (prijava, dodatne informacije) najdete [tukaj](#).

- **[Kako govoriti novinarščino - delavnica za NVO in oblikovalce zgodb, junij 2020, med 9.30 – 15.50, Sejalnica platforme SLOGA, Metelkova 6, 1000 Ljubljana, II. nadstropje](#)**

Kaj pričakujemo od medijev? Kaj ti potrebujejo od nas? Zakaj naše zgodbe ne doživijo objave? Kje najdem novinarja? Kako oblikovati in napisati zgodbo? Kje se lahko naučim nekaj več o tem, kako novinarstvo deluje v času socialnih omrežij?

Če so to vprašanja, na katera iščete odgovore, se prijavite na delavnico »Kako govoriti novinarščino«, kjer boste te odgovore dobili. Delavnico bo vodila izkušena novinarka, urednica in raziskovalka, dr. Sonja Merljak Zdovc.

Delavnica je še posebej oblikovana za nevladne organizacije in druge zagovorniške organizacije, ki vsak dan ustvarjamo zgodbe za javnost. Še posebej v času prihajajočega predsedovanja EU, ki bo povečalo odzivnost različnih javnosti do vsebin, ki jih nevladne organizacije prinašamo.

Na delavnico se lahko prijavite [tukaj](#).

- **[5. evropska konferenca o nadzoru nad tobakom, 12. do 14. oktobra 2020 - Pariz, Francija](#)**

Naslednja evropska konferenca ENSP o nadzoru nad tobakom (ECTC) bo 12. do 14. oktobra 2020 v Parizu, ki jo bo gostila slavna francoska ustanova za pariške prireditve - Les Salons Hoche in kjer bosta udeležena tudi delegati SZOTK. 5. izdaja konference je soorganizirana s strani francoskega zavezištva proti tobaku in DNF - Les Droits des Non-Fumeurs.

Rok za vložitev povzetkov predavanj je do 31. julija 2020.

Več informacij o dogodku najdete [tukaj](#).

- **[Svetovni kongres boja proti raku, 16. do 18. marec 2021, Muškat, Oman](#)**

Svetovni Kongres boja proti raku 2020 je največja mednarodna konferenca o zdravju, ki se vsako leto zavzema za prenos znanja in dobrih praks med več kot 3.500 strokovnjaki na področju javnega zdravja iz več kot 130 različnih držav. Kongres bo potekal v glavnem mestu Omata, v Muškatu. Obravnaval bo 5 večjih sklopov. Kongresa se bo predvidoma udeležil tudi naš podpredsednik, ki bo izpostavil pomen tobačnih trošarin na zmanjševanje stopnje kajenja.

Več informacij je dostopnih na [spletnih straneh dogodka](#).

OPOZORILO! Dogodek je bil prav kar odpovedan.

[Nazaj na vrh](#)

RAZPISI S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA

- **[Zdravstveni program EU \(EU Health Program\)](#)**

Komisarka za zdravje Stella Kyriakides je konec maja objavila predlog novega EU4Health, programa financiranja zdravja v EU za obdobje 2021 - 2027. Cilja programa bo povečati pripravljenost EU na večje čezmejne nevarnosti za zdravje in zagotoviti, da bodo zdravstveni sistemi odporni proti takšnim nevarnostim.

Med glavnimi cilji programa je krepitev zdravstvenih sistemov s promocijo zdravja in preprečevanjem bolezni; nenalezljive kronične bolezni so izpostavljene kot eden največjih izzivov, s katerimi se je treba spoprijeti, da bi okrepili zdravstvene sisteme EU.

Posodobitve programa EU4Health lahko spremljate [tukaj](#).

- **[Priprava načrta upravljanja voda na vodnih območjih Donave ter Jadranskega morja](#)**

Ministrstvo za okolje in prostor z javnim naznanilom obvešča, da sta v pripravi Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje od 2022 - 2027 in Načrt upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja za obdobje od 2022 - 2027 (NUV III).

Delovni program, druga gradiva in informacije so objavljene na spletni strani MOP. Komentarje in predloge lahko posredujete preko e-pošte: gp.mop@gov.si.

Podrobne informacije glede tega najdete [tukaj](#).

- **[MDDSZ najavi javni razpis za sofinanciranje projektov za pomoč najbolj ranljivim skupinam prebivalcev zaradi epidemije COVID-19 in zmanjševanju njenih posledic](#)**

Včeraj je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti najavilo objavo javnega razpisa za sofinanciranje projektov, ki bodo namenjeni pomoči ranljivim skupinam zaradi epidemije COVID-19 in zmanjševanju njenih posledic.

Ministrstvo bo v okviru javnega razpisa sofinanciralo projekte, ki bodo zagotavljali inovativne pristope za naslavljanje in odpravljanje socialnih stisk, v katerih so se znašle ranljive skupine zaradi epidemije COVID-19. Financirani bodo projekti na področjih, kot so: psihosocialno svetovanje, ozaveščanje, informiranje, terensko delo, zagotavljanje konkretne podpore uporabnikom, vzpostavitev novih varnih točk, digitalne rešitve za reševanje stisk in zagotavljanje kriznih namestitvev za ciljne skupine.

Ciljne skupine najavljene javnega razpisa so: žrtve nasilja, starejši, invalidi, osebe s težavami v duševnem zdravju, otroci in mladostniki in druge osebe, ki se srečujejo z visoko stopnjo socialne izključenosti.

Več o tem najdete [tukaj](#).

- **[Javni razpis za izbiro izvajalca za izvajanje projekta za nudenje materialne pomoči socialno ogroženim v Mestni občini Celje v letu 2020](#)**

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje projekta za nudenje materialne pomoči socialno ogroženim v Mestni občini Celje v letu 2020. Prednostno bo sofinanciran projekt, katerega cilj bo usmerjen v nudenje materialne pomoči socialno ogroženim in posledično v zmanjševanje revščine in socialne izključenosti v MOC.

Upravičeni prijavitelji

Na javni razpis se lahko prijavijo humanitarne organizacije, ki imajo sedež v MOC in so vpisane v razvid humanitarnih organizacij v skladu z Zakonom o humanitarnih organizacijah, ki ga vodi Ministrstvo za delo, družine in socialne zadeve ter verske skupnosti in njihovi sestavni deli, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- svojo dejavnost izvajajo na območju MOC in so registrirane v MOC najmanj pet let (na dan oddaje predloga),
- cilj opravljanja njihove dejavnosti ni pridobivanje dobička,
- prijavijo projekt, ki je predmet javnega razpisa,
- projekt izvajajo na območju in v interesu MOC,
- imajo v ustanovitvenih aktih opredeljeno delovanje na področju, ki je predmet javnega razpisa,
- imajo zagotovljene materialne, prostorske, kadrovske (najmanj pet redno zaposlenih delavcev), organizacijske in prostorske pogoje za uresničitev prijavljenega projekta,
- imajo izdelano realno financiranje prijavljenega projekta,
- izvajajo svojo dejavnost pomoči potrebnim, ne glede na to, ali so njeni člani ali ne,
- so vpisani v razvid prostovoljskih organizacij v skladu z Zakonom o prostovoljstvu in
- na področju humanitarne dejavnosti delujejo najmanj pet let.

Razpisuje: Mestna občina Celje

Datum objave: 7. 6. 2020

Rok prijave: 19. 6. 2020

Več o tem najdete [tukaj](#).

[Nazaj na vrh](#)

SLOVENSKA ZVEZA ZA JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE IN TOBAČNO KONTROLO
Partizanska cesta 12, 2000 Maribor
TEL: +386 5 917 80 76
GSM: +386 51 317 113

Od prejetja e-novic se lahko odjavite [tukaj](#)
Lahko pa nam pišete na elektronski naslov info@zadinaj.net

